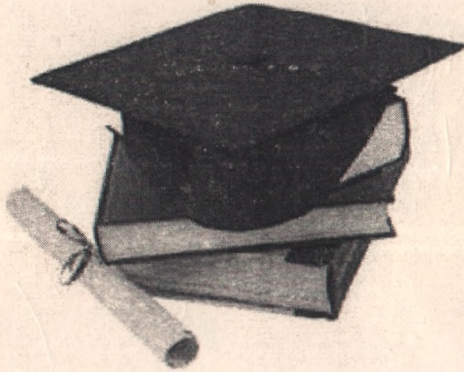

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського

До 195-річчя університету

Матеріали
Всеукраїнської наукової конференції
НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ: ДОСВІД ТА ПРОБЛЕМИ
20-21 жовтня 2011 року

Одеса – 2011

УДК: 378.113+001

ББК: 72+74.58

Рекомендовано до друку вченою радою Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського (протокол № 3 від 27.10.2011 р.)

Науково-дослідна робота у вищих навчальних закладах: досвід та проблеми: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції / Відповідальний за випуск Т. І. Койчева (Одеса, 20-21 жовтня 2011 р.). – Одеса: ПНПУ, 2011. – 80 с.

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Науково-дослідна робота у вищих навчальних закладах: досвід та проблеми», яка відбувалася у Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського 20-21 жовтня 2011 року. Матеріали конференції відображають науково-дослідницькі та практико-орієнтовані підходи щодо організаційно-функціональних та соціально-психологічних аспектів науково-дослідної роботи в освітніх закладах.

Збірник призначений для магістрантів, аспірантів, викладачів, науковців і керівників закладів освіти.

Відповідальність за достовірність наведених у публікаціях фактів несуть автори статей. Наукові статті друкуються за авторськими варіантами.

УДК: 378.113+001

ББК: 72+74.58

Рекомендовано до друку вченою радою Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського (протокол № 3 від 27.10.2011 р.)

Науково-дослідна робота у вищих навчальних закладах: досвід та проблеми: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції / Відповідальний за випуск Т. І. Койчева (Одеса, 20-21 жовтня 2011 р.). – Одеса: ПНПУ, 2011. – 80 с.

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Науково-дослідна робота у вищих навчальних закладах: досвід та проблеми», яка відбувалася у Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського 20-21 жовтня 2011 року. Матеріали конференції відображають науково-дослідницькі та практико-орієнтовані підходи щодо організаційно-функціональних та соціально-психологічних аспектів науково-дослідної роботи в освітніх закладах.

Збірник призначений для магістрантів, аспірантів, викладачів, науковців і керівників закладів освіти.

Відповідальність за достовірність наведених у публікаціях фактів несуть автори статей. Наукові статті друкуються за авторськими варіантами.

ЗМІСТ

Л. Л. Борисенко КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	5
Є. І. Борчак ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ У ЗАКАРПАТСЬКОМУ УГОРСЬКОМУ КОЛЕГІУМІ ІМЕНІ ІЛОНИ ЗРІНІ.....	7
В. В. Борщенко НАУКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	9
І. І. Бурцева ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ШЛЯХОМ ВКЛЮЧЕННЯ У ПРОЦЕС УЧАСТІ.....	10
Т. П. Голуб СТРУКТУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	11
Г. В. Голубова ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ СТУДЕНТІВ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЗАСОБАМИ НДР.....	13
І. Б. Каменська ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНИХ ВІДНОСИН.....	15
М. В. Качанова НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ.....	17
І. А. Князєва ЗАГАЛЬНОНАУКОВІ ПРИНЦИПИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ.....	19
М. М. Ковтонюк, Л. В. Антонюк ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДНИЦЬКОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВНЗ.....	21
Т. І. Койчева МЕХАНІЗМ УПРАВЛЕННЯ КАЧЕСТВОМ ПОДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ В ОБЛАСТІ ОБРАЗОВАНИЯ.....	23
І. М. Конет, Л. А. Онуфрієва НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ СЕКТОР КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА: ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ.....	25
О. В. Кочкурова ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗАВДАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	28
Н. О. Кресюн, Н. П. Праведна ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПІДХІД ПРИ ВИКОНАННІ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ «ЕВОЛЮЦІЯ СИСТЕМИ ХАРЧУВАННЯ СЕРЕДНЬОВІЧНОГО ЄВРОПЕЙЦЯ».....	29
І. А. Кузьменко, Ю. В. Васелінга КУЛЬТУРА НАУКИ.....	30
А. С. Кушнірук РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ.....	32
С. Ю. Лаун РОЗВИТОК ТВОРЧОСТІ У ПРОЦЕСІ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ТЕХНОЛОГІЙ.....	34
О. А. Листопад ПЕРІОДИЗАЦІЯ В СТАНОВЛЕННІ «ПЕДАГОГІКИ ТВОРЧОСТІ» ЯК ГАЛУЗІ СИСТЕМИ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК.....	36
І. К. Мардарова ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	38
В. І. Меняйло КАДРОВІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ.....	40
Л. В. Музичко НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ЯК СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ТА СТУДЕНТІВ.....	42
Г. Я. Нарядько ОСОБИСТІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧЕНОГО.....	43
В. В. Нестеренко ПРОБЛЕМА НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ ЗАОЧНОЙ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ.....	45

О. П. Ноздрова ОРГАНІЗАЦІЯ ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ОПОРНИХ СХЕМ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	47
Е. О. Остапенко УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ.....	48
О. М. Ощепкова, Н. П. Праведна ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ ПРИ НАПИСАННІ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ З ІСТОРІЇ «ЗБРОЙНА БОРОТЬБА ТА ПОВСЯКДЕННЯ ПАРТИЗАН В ОДЕСЬКИХ КАТАКОМБАХ».....	50
О. Б. Петінова НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ: ВЕКТОР «ЛЮДИНА ЕКОНОМІЧНА».....	51
О. Б. Полєвікова МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ СЛОВНИКА ДИТИНИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	52
Н. П. Праведна ОРГАНІЗАЦІЯ ВИНАХІДНИЦЬКОЇ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	54
Н. П. Праведная, В. В. Баторий ПРОБЛЕМА ПРИОРИТЕТОВ В НАУЧНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	57
О. В. Прохорова РЕАЛЬНИЙ СТАН КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРАНТІВ ЩОДО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	58
І. М. Раєвська ПЕДАГОГІЧНА РЕФЛЕКСІЯ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ УЧИТЕЛЯ.....	61
Т. Д. Райчєва ОСОБЛИВОСТІ ГРУПОВИХ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	63
В. В. Сараєїнська НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	64
Л. С. Сметаніна МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ.....	66
В. М. Трофімчук, Л. О. Трофімчук ДЕЯКІ МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ТЕХНІЧНИЙ ДИЗАЙН» ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	68
Г. В. Федорова СПОЛУЧЕННЯ НДР І ЛАБОРАТОРНО-ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ – ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	70
Т. В. Шайкіна ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ОБРАЗОВАНИЯ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СИСТЕМ.....	72
О. А. Шлапаченко ОРГАНІЗАТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	74
Наші автори	77

СПОЛУЧЕННЯ НДР І ЛАБОРАТОРНО-ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ – ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Г. В. Федорова
(ОДЕКУ, м. Одеса)

Освіта сучасних екологів передбачає вивчення дисципліни біогеохімії – міждисциплінарної науки, яка зараз стає однією з динамічно розвинених наук, і саме їй екологія зобов'язана своїм народженням.

Постановка проблеми та її сучасна ситуація. Проблема зв'язку вивчення біогеохімії у ВНЗ та біогеохімічних науково-дослідних розробок сама по собі є цікавою, сучасною і перспективною, хоча і недостатньо промотуємою. Що торкається її учбової складової, то нещодавній дефіцит навчальної літератури та її обмеження в Україні класичними працями В. І. Вернадського та 2-3 підручниками, поступово зникає, завдяки появі нових видань вітчизняних авторів. Інша складова – компонента НДР, що присвячено біогеохімічній тематиці, безумовно, зобов'язана поліпшити рівень освіти, оскільки студент на досліді та експерименті сягає як закріплення теоретичних істин, так і має можливість створити щось нове, діяти як першовідкривач. Але у будь-якому випадку для заняття дослідною роботою студент повинен мати певний рівень умінь і навичок. Саме цей освітній фундамент створюють лабораторний практикум і практичні заняття у ВНЗ, причому, без сумніву, у майбутніх фахівців-екологів вони повинні мати екологічну спрямованість.

Досвід викладання біогеохімії і орієнтація НДР студентів. За 12-річний період викладання розділу біогеохімії в ОДЕКУ спочатку як окремої дисципліни, а пізніше в рамках "Хімії з основами біогеохімії" особливий акцент надавався експериментальній лабораторній роботі і практичним аудиторним заняттям. Створення практикумів [1, 2], методичної літератури для практичних, лабораторних занять і самостійної роботи студентів екологічного напрямку сприяло організації навчального процесу з біогеохімії.

Розробка і апробація лабораторних і практичних робіт охоплювала такі компоненти біосфери як педосферу, гідросферу, атмосферу та живу речовину. За тематикою ці експериментальні роботи наближені до екологічних проблем забруднення біосфери різними полюгантами: визначення впливу пестицидів на дихання ґрунту, визначення домішок нафти, нітритів і нітратів у воді, якісний аналіз катіонів і аніонів біогенних елементів, встановлення концентрації амоніаку у повітрі та ін. Практичні розрахункові роботи пов'язані з визначенням внутрішніх факторів міграції біогенних елементів, коефіцієнта біологічного поглинання, біогеохімічних показників живої речовини, біогеохімічної оцінки зміни мікроелементного складу рослин у залежності від складу ґрунтів та визначення

фітотоксичності пестицидів на різних ґрунтах, деякі завдання вимагають графічної інтерпретації.

Цінним внеском для покращення підготовки студентів-екологів стала наукова робота в хімічному гуртку. Викладання біогеохімії потребує від викладача не тільки предметних знань, але і його компетентності знання світу і уміння формувати у майбутніх екологів почуття відповідальності за природу нашої планети. Оскільки найкращим прикладом глобального біогеохімічного циклу є цикл води, її стан не може не викликати як наукового, так і соціального інтересу сучасного суспільства, адже сьогоденішне розділення природи і соціуму є некоректним і навіть небезпечним. Тому основним науковим напрямом НДР роботи гуртка вибрано стан гідросфери як компоненти біосфери Землі. Програмними роботами гуртка є встановлення стану природних вод різних типів: поверхневих (річкових і джерельних), підземних (артезіанські свердловини, бюветні води), водопровідної і вод торгівельної мережі. Дослідження у цьому напрямку є важливими не тільки як науковий студентський досвід, але й мають соціальний відтінок турботи про суспільство та здоров'я нації, покращують екологічну інформованість. Такий підхід посилює відповідальність експериментаторів і акцентує бік виховання, має етичну спрямованість.

Біогеохімічна характеристика вод різних регіонів Одеської області включає визначення загальної і тимчасової твердості води, встановлення катіонно-іонного складу, вмісту нітритів і нітратів тощо. Освоєння методик якісного аналізу і деяких фізико-хімічних методів, ознайомлення з Державним стандартом якості води природних джерел (ДСТУ 3041-95) позитивно впливає на загальну хімічну і екологічну підготовку, формує кругозір і світогляд студентів.

Результатом НДР викладачів і студентів-гуртківців є аналіз обстановки питних вод Одеської області, журнальні наукові публікації [3, 4], численні доповіді на наукових конференціях різного рівня, але головне – це набуття досвіду експерименту, залучення до науки і моральне задоволення від корисності роботи, що діється на кафедрі хімії навколишнього середовища ОДЕКУ.

Наприкінці слід додати: раніше вважалося, що наука взагалі не здатна формувати ціннісні орієнтири, зараз же ми наочно бачимо, що вона не тільки глибоко вивчає галузь, але й набуває ціннісну орієнтацію, що особливо проявляється при вивченні біогеохімії в екологічній освіті. Крім того, біогеохімічні концепції сприяють вирішенню етичних проблем, які у вихованні студентської молоді займають не останнє місце. За цитатою В. Хесле “Якщо людина нічого не розуміє в хімії і біології, навряд чи вона зможе сказати що-небудь істотне відносно конкретних етичних проблем, навіть якщо оволодіє усією етичною традицією від Платона до Шеллера” [5].

Таким чином, приклад вивчення біогеохімії в ОДЕКУ свідчить, що сполучення лабораторно-практичного навчання з НДР студентів і викладачів здатне вирішити проблему якісної хімічної і фахової підготовки студентів і має етичну складову.

Література

1. Федорова Г. В. Практикум з біогеохімії для екологів: Навч. посібник / Г. В. Федорова. – Київ: КНТ, 2007. – 288 с.
2. Герасименко Г. І. Хімія. Практичний курс: Навч. посібник / Г. І. Герасименко. – Одеса: “ТЕС”, 2009. – 304 с.
3. Шепелина С. И. Биогеохимическая оценка состояния вод Одесской области / С. И. Шепелина, Г. И. Волкова, Г. В. Федорова // Вестник Гидрометцентра Черного и Азовского морей. – 2009. – 2 (10) – С. 137-141.
4. Федорова Г. В. Загальна оцінка вмісту біогенних речовин, карбонат- і сульфат-іонів та мікроелементів у водах Одеської області / Г. В. Федорова, С. І. Шепеліна, Л. С. Кострицька // Вестник Гидрометцентра Черного и Азовского морей. – 2010. – N 1 (11). – С. 152-159.
5. Хесле В. Философия и экология / В. Хесле. – М.: Ками, 1994. – С. 92.

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ ОБРАЗОВАНИЯ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СИСТЕМ

*Т. В. Шайкина,
(ПНПУ, г. Одесса)*

Современная цивилизация вступает на принципиально новую информационную (постиндустриальную) ступень своего развития, когда ведущей мировой тенденцией признается глобализация. Однако глобализация, наряду с позитивными сторонами, породила и ряд серьезных глобальных проблем: социальных, экономических, экологических и духовно-нравственных. Анализируя тенденции современного образования, исследователи выделяют два глобальных процесса, которые, с одной стороны, противостоят друг другу, а с другой – взаимосвязаны и дополняют друг друга. Это процессы диверсификации и интернационализации образования.

Диверсификация связана с организацией новых образовательных учреждений, с приданием образовательных функций общественным учреждениям, с введением новых направлений обучения, новых курсов и дисциплин, созданием междисциплинарных программ. Реорганизуется также система управления образованием, структура учебных заведений и порядок их финансирования.